

Folkhälsoplan 2014-2015

Ragunda kommun

Antagen av kommunstyrelsen 2014-09-23 (KS § 140)

Folkhälsoarbete är avgörande för samhällets välmående. Det övergripande målet med folkhälsoarbete är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Utifrån detta finns en regional policy som alla länets kommuner och landstinget antagit, vars vision är *"Hälsa på lika villkor för hela befolkningen för en hållbar utveckling i Jämtlands län"*. Den regionala folkhälsopolicyn prioriterar fyra insatsområden, vilka även utgör delmål i denna lokala plan. Dessa är **trygga uppväxtvillkor**, **utbildning och arbete**, **hälsofrämjande miljöer** samt **delaktighet och inflytande**. Ett särskilt fokus ges även grupperna barn, ungdomar och äldre.

Syfte: syftet med denna första lokala folkhälsoplan för Ragunda kommun är dels att bryta ner regionala dokument med folkhälsopolicyn i spetsen, utifrån lokala behov och förutsättningar, dels att sammanställa och synliggöra folkhälsoarbete som görs redan idag.

Mål: målet med den lokala folkhälsoplanen är att på sikt förbättra folkhälsan i Ragunda kommun på bred front genom många inblandade aktörer och angreppssätt. Målet mäts och följs upp i enlighet med kategorin "uppföljning" från och med sid 3.

Den regionala policyn ska revideras 2015, därför gäller också den lokala planen till och med 2015, för att därefter revideras i enlighet med ny regional policy samt lokala förändringar, med förhoppning om nytt antagande och längre giltighetstid därefter. Planen innefattar även åtgärder kopplade till läns gemensamma Ungdomsstrategin och Mobilisering mot droger.

Planen är framarbetad genom lokalt Brottsförebyggande råd/folkhälsorådet som företräds av såväl politiker som tjänstemän och andra viktiga samhällsaktörer. Ansvarig tjänsteman har varit Elin Dahlin, folkhälsoutvecklare/alkohol- och drogförebyggande samordnare. Policyn har antagits av kommunstyrelsen för de delar som innefattar kommunens egna verksamheter men förhoppningen är att samtliga aktörer ska arbeta i enlighet med planen.

Förklaringar:

Kursiv text i rutor som inte är under kategorin ”vem/varför” från och med sidan 3, är insatser som planeras att införas/genomföras under planens giltighetstid.

*; stjärna innebär att insatsen ingår i länsgemensamma Mobilisering mot drogers programförklaring för 2014 som nås via

<http://www.mobilisering.nu/>

Förkortningar:

ABF = Studieförbundet ABF

AF = Arbetsförmedlingen

ANDT = samlingsbegrepp för alkohol, narkotika, droger och tobak

BVC = barnvårdscentralen

BRÅ = det lokala brottsförebyggande rådet/folkhälsorådet

FC = familjecentral

HC = Hammarstrands hälsocentral/när primärvårdsområde

HVB = hem för ensamkommande flyktingbarn

IFO = individ och familjeomsorgen

JGY = Jämtlands gymnasiums tekniska college i Bispgården (BTC)

MVC = mödravårdscentralen

SV = Studieförbundet vuxenskolan

Delmål 1, Trygga uppväxtvillkor

VAD	VEM/VARFÖR	HUR	NÄR	ANSVAR	UPPFÖLJNING
Generellt föräldrastöd	<i>Program och möjligheter för blivande föräldrar och föräldrar med barn 0-18 år till att stärka sammanhållningen mellan föräldrar och verka för ökad kunskap kring föräldraskap uppväxttiden igenom</i> <i>Föräldrastödsprogram finns i länet men förutom stöd via MVC/BVC saknas föräldrastödsprogram i Ragunda</i>	Föräldrautbildning under graviditet	Pågår. 3-4 gr/år	MVC	MVC
		Föräldrautbildning Z-modellen/ vägledande samspel för nyblivna föräldrar	Pågår. 3-4 gr/år	Förskollärare FC/BVC	BVC
		Familjecentralen Oasen för föräldrar och barn 0-6 år	Pågår. Öppen verksamhet 2 ggr/v	Barn- och utbildningschefen	Statistik FC
		Familjecentralen filial i Bispgården för föräldrar och barn 0-6 år	Pågår. Öppen verksamhet 1 gång/v	Barn- och utbildningschefen	Statistik FC
		Inrätta lokal styrgrupp för att arbeta fram förslag till föräldrastöds-Program	Pågår. 1:a träff i aug -14	Folkhälsoutvecklaren ansvarar för samordning	Årsredovisning
Påbörja arbete riktat till förskolebarns föräldrar	2014	Folkhälsoutvecklaren ansvarar för samordning	Årsredovisning		

Förebyggande stöd till familjer	<i>Anpassat stöd i förebyggande till familjer med särskilda behov</i>	<i>IFO</i>	<i>2015</i>	<i>IFO-chefen</i>	<i>Årsredovisning</i>
”Stoppa langning”*	<i>Kampanjarbete i enlighet med ”Mobilisering mot droger” i syfte att fördröja alkoholdebut. Riktat sig till föräldrar/ äldre syskon/ kompisar</i>	<i>Affischer i butiker/mackar/ företag. Flygbladsutdelning utanför Systembolaget. Annonser i lokala medier</i>	<i>Pågår i enlighet med givna kampanjveckor Pågår. 2-3 dagar per år utanför Systembolaget Pågår</i>	<i>Folkhälsoutvecklaren Folkhälsoutvecklaren/ Ordförande sociala utskottet Folkhälsoutvecklaren</i>	<i>BRÅ BRÅ BRÅ</i>
”Skolor mot knark”*	<i>Enbetydligt och tydligt arbetssätt gentemot elever i högre årskurser för att förebygga och snabbt fånga upp vid misstanke om skadligt bruk</i>	<i>Framtagande av ANDT-policy med handlingsplan Ta bort ”friskrivning” gällande rökning under skoltid, info på f-möten, mm</i>	<i>HT -14 2015</i>	<i>Folkhälsoutvecklaren Skolchefen/ rektor</i>	<i>BRÅ BRÅ</i>
Tobaksfria skolgårdar	<i>Följa lagen från 1994 om att skolgårdar ska vara tobaksfria dygnet runt</i>	<i>Tydlig skyltning och information. Inga inofficiella ”rökrutor”. Info på f-möten åk 6(7)-9 Utökad tobakstillsyn på skolgårdar</i>	<i>Ht -14 Ht -14</i>	<i>Folkhälsoutvecklaren / rektor IFO-chefen</i>	<i>BRÅ Länsrapport 2015</i>
Tobaksfri duo	<i>Överenskommelse</i>	<i>Avtal mellan elev och</i>	<i>2015</i>	<i>Folkhälsoutvecklaren/</i>	<i>Statistik rektor/ elevhälsan</i>

	<i>gällande att inte röka under högstadietiden</i>	<i>vuxen. Info på f-möten, stöttande skola, mm</i>			
Nattvandring	<i>Vuxna på byn för ökad trygghet under kvällar då många unga är ute</i> <i>Kan ideellt organiseras via nattvandring.nu</i>	Föräldrar och andra frivilliga över 18 år ute på byn, utlottning av priser till unga som avstår alkohol (via sponsorer).	2014: 30/4, skolavslutning 13/6	BRÅ/ideella föreningar eller personer	BRÅ
Ungdomsgårdar/ mötesplatser/ drogfria barn- och ungdomsarrangemang	<i>Fritidsaktiviteter för barn och unga där nykterhet är förutsättningen och meningsfull fritid vinsten</i>	Ungdomsgård Hmd; Club 1880 https://sv-se.facebook.com/Club1880?directed_target_id=0 Aktiviteter via kyrkan <i>Ungdomsvbt i Bgn i samverkan med BIF</i> <i>Ungdomsvbt i Stugun i samverkan med föräldrar (lokal saknas)</i>	Pågår Pågår i Hmd/Bgn 2014 2015	Club 1880 Ragunda/Fors församlingar BIF/HVB/JGY Folkhälsoutvecklaren/föräldrar	Statistik club 1880 Statistik Ragunda/Fors församlingar BRÅ BRÅ
Bidrag och stöd till föreningar för drogfri barn-/ungdomsidrottsverksamhet	<i>Idrottsföreningar som bedriver verksamhet riktad till barn och unga ska vara drogfria</i>	Regleras via riktlinjer för föreningsstöd http://naringsliv.ragunda.se/foreningar/forening_sbidrag.4.5803fca312bdb9773ea8000618.html	Pågår	Landsbygds-samordnaren	Landsbygds-samordnaren

Hälsosamtalet i f-klass, åk 4 och 7	<i>Verktyg för att synliggöra problematik och därefter agera för att stödja</i> <i>Möjligt att analysera hälsodata för barn och ungdomar på gruppnivå</i>	Årlig hälsoundersökning i åk f, 4 och 7 <i>Genomgång av data på gruppnivå i dialoggrupp</i>	Pågår 2015	Elevhälsan <i>Elevhälsan/ folkhälsoutvecklaren</i>	Elevhälsan <i>Årsredovisning</i>
--	--	--	-------------------	---	---

Delmål 2, Utbildning och arbete

VAD	VEM/VARFÖR	HUR	NÄR	ANSVAR	UPPFÖLJNING
Studie och yrkesvägledning	<i>Hjälp och stöd att komma vidare i arbetslivet för individer i eller utanför arbete</i>	Studie och yrkesvägledning via Lärcentrum/JGY Råd och stöd inom ramen för AF:s åtgärdsprogram	Pågår Pågår	Lärcentrum AF	Lärcentrum AF
Livslångt lärande	<i>Utbildning är en viktig faktor för upplevelsen av hälsa och att ges möjlighet till fortbildning/ omskolning genom hela livet är viktigt</i>	Studiecirklar via SV Studiecirklar via ABF Gymnasiala vuxenutbildningar via Jämtland Vux/Lärcentrum <i>Särskilt studiebidrag för unga för att slutföra</i>	Pågår Pågår 2014	SV ABF JGY <i>IFO/JGY</i>	SV ABF JGY <i>Sociala utskottet</i>

		<i>gymnasiestudier</i>			
Stärka ungas plats på arbetsmarknaden	<i>Unga människor med fullständiga eller icke-fullständiga betyg från gymnasiet kan behöva extra stöd för att bryta bidragsberoende och komma in på arbetsmarknaden.</i>	<i>Projekt IFO-AF för unga arbetslösa</i>	2014	<i>IFO/ AF/ folkhälso-utvecklaren</i>	<i>Sociala utskottet</i>
Utbildningsinsatser för arbetslösa	<i>I arbetslöshet kan omskolning vara en nödvändighet för arbete, särskilt i små kommuner där arbetena är begränsade</i>	Utbildningar via AF utifrån deras arbetsmarknadsprogram	Pågår	AF	AF
Bibliotekens del i det livslånga lärandet	<i>Biblioteken är en viktig aktör i arbetet med livslångt lärande då lån är kostnadsfria och tillgängliga för alla</i>	Boklån skönlitteratur/ fakta/ studentlitteratur	Pågår	Bibliotekschefen/barn och utbildningschefen	Årsredovisning
		Kunskapssökning Datortillgänglighet	Pågår	Bibliotekschefen/barn och utbildningschefen	Bibliotekschefen/barn och utbildningschefen
Arbetsmarknadsåtgärder i kommunala verksamheter	<i>Hög arbetslöshet gör att fler måste integreras i arbetslivet. IFO har bla ett lokalt mål om att minst en vuxen per familj ska vara i arbete</i>	<i>Anvisning av arbetsmarknadsåtgärder för personer som platsar i AF:s olika program till kommunala verksamheter</i>	Ht -14	<i>Kommunchefen</i>	Årsredovisning

Kommunala informationsansvaret	<i>Kommunen är skyldig att stödja ungdomar 16-19 år som hoppas av gymnasiet så att de i möjligaste mån återupptar studier eller finner annan sysselsättning</i>	<i>Kontakta personen ang sysselsättning</i>	2014	<i>Folkhälsoutvecklaren</i>	<i>LUPP/Årsredovisning</i>
		<i>Vid behov kontakta boendestödjare, IFO eller annan</i>	Pågår	<i>Folkhälsoutvecklaren</i>	<i>Årsredovisning</i>
		<i>Eventuellt ingå i regionalt eller tvärkommunalt projekt för ökad sysselsättning i målgruppen via Socialfonden eller liknande</i>	2015	<i>Utvecklingsavdelningen</i>	<i>Årsredovisning</i>
Socialt företagande	<i>En möjlighet för individer som mår dåligt eller befinner sig långt från arbetsmarknaden att känna sig behörda och träna på att vara i arbetslivet</i>	<i>Socialt företag</i>	2014	<i>ABF</i>	<i>ABF</i>

Delmål 3, Hälsosfrämjande miljö

VAD	VEM/VARFÖR	HUR	NÄR	ANSVAR	UPPFÖLJNING
BRÅ/folkhälsoråd	<i>Forum för stora samhällsaktörer för dialog och samverkan kring insatser och statistisk gällande</i>	Regelbundna sammanträden Planering och genomförande av	4 möten per år from 2014 Vid behov	Ordförande sociala utskottet/ folkhälsoutvecklaren	Årsredovisning

	<i>folkhälsa och ANDT</i>	insatser i mindre grupper			
Hälsa på lika villkor	<i>Nationell enkätundersökning som bidrar till aktuell data över hälsoläget i kommunen och länet</i>	Analys på länsnivå med stöd av Folkhälsocentrum <i>Analys på lokal nivå och diskussion kring framtida arbete</i>	Ht -14 Vt -15	Folkhälsoutvecklaren <i>Folkhälsoutvecklaren</i>	Hälsa på lika villkor <i>Årsredovisning</i>
Politiskt handlingsprogram för ANDT-arbete över tid	<i>Program utifrån fastställda och mätbara mål för hur ANDT-arbetet ska bedrivas</i>	<i>Ta fram ett program och sammanställa hur vi ska arbeta för att nå dit</i>	2015	<i>Ordförande sociala utskottet/ IFO-chefen</i>	<i>Årsredovisning</i>
Samverkansavtal kommun-polis	<i>Klargöra samverkansformer samt hur dessa ska bedrivas. Politiskt antaget dokument.</i>	Avtal finns men arbetet utifrån det behöver intensifieras.	Pågår	Polis/ Folkhälsoutvecklaren	KS maj 15
Grannsamverkan	<i>Genom organiserad samverkan inom byar samt med polisen kan tryggheten ute i byarna öka</i>	Informationsmöten för att kolla av lokalt intresse Starta upp i byar där intresse finns	September 2014 Ht -14	Polis/ Folkhälsoutvecklaren Polis	Polis Polis
Brevutskick inför sommaren	<i>Årliga utskick till grupper av medborgare i syfte att informera och därigenom förebygga</i>	Till föräldrar för att informera om ”stoppa langning” och kommunens arbete/kontaktpersoner	2014	Folkhälsoutvecklaren	Årsredovisning

		<i>Till stugägare eller samtliga busägare med tanke på inbrottsrisk vid tom bostad, mm</i>	2015	<i>Folkhälsoutvecklaren</i>	
HälsoSam Ragunda	<i>Projekt hos HC för ökad kunskap och stöd i livsstilsförändring</i>	Program via HC dit patient blir remitterad eller själv söker sig	Pågår	HC	HC
Viktresan	<i>Projekt hos HC för kunskap och stöd i livsstilsförändring</i>	Program via HC dit patient blir remitterad eller själv söker sig	Maj -14	HC	HC
Hälsofunktion i primärvården	<i>I och med att HälsoSam Ragunda permanentas från 2015 inrättas en funktion för förebyggande hälsoarbete</i>	Sjuksköterska får hälsouppdrag i sin tjänst	2015	HC	HC
Tina-uppdraget	<i>Inom primärvården ska man börja arbeta mer uppsökande mot äldre för att förebygga sjukvårdsbehov</i>	Koordinator-funktion inrättas för bla uppsökande verksamhet	Ht -14	HC	HC
Ökad kunskap om vissa medicinska förekomster	<i>För grupper av patienter så att dessa lär sig att lättare leva med viss bestående problematik eller för att förebygga</i>	Artrosskola Flickor i åk 5 erbjuds vaccination mot HPV och livmoderhalscancer	Pågår Pågår	HC Elevehälsan	HC Elevehälsan

*Riskbruk	<i>Kampanjande för att nå individer i riskfyllt alkohol- och/eller drogberoende och därefter erbjuda hjälp</i>	Affischer och marknadsföring <i>Ställa frågor vid sjukvårdsbesök</i>	<i>2014, i enlighet med givna kampanjveckor</i>	<i>Folkhälsoutvecklaren</i> <i>HC</i>	<i>BRÅ</i> <i>Statistik HC</i>
”Ett friskare Sverige”	<i>Nationell kampanj för bättrad hälsa genom kost och motion</i>	<i>Insatser i samverkan mellan flera aktörer så som kommunen och HC under den vecka kampanjen pågår</i>	<i>V 42, 2014</i>	<i>Folkhälsoutvecklaren/ HC</i>	<i>BRÅ</i>
Tillsyn av handel med receptfria läkemedel	<i>I syfte att säkerställa ansvarsfull försäljning av receptfria läkemedel</i>	Årlig tillsyn på försäljningsställen	Pågår. 1 tillsyn per försäljningsställe och år	Avdelningschef Bygg och miljö	Bygg och miljönämnden
Hälsoskyddstillsyn	<i>Säkerställa luftkvalitet i uttalade lokaler</i>	Tillsyn i form av allergironder inomhus	Pågår. 1 tillsyn per skola/förskola och år	Avdelningschef Bygg och miljö	Bygg och miljönämnden
Livsmedelstillsyn	<i>I syfte att säkerställa ansvarsfull livsmedelsbehandling</i>	Tillsyn av kommunala tillagnings- och mottagningskök Tillsyn av restauranger/caféer	Pågår. 1 tillsyn per lokal och år Pågår. 1 tillsyn per lokal och år	Avdelningschef Bygg och miljö Avdelningschef Bygg och miljö	Bygg och miljönämnden Bygg och miljönämnden
Tobakstillsyn	<i>Tillsyn av handel och åldersgränser gällande tobaksvaror</i>	<i>Årlig tillsynsplan och tillsyn med minst ett besök per företag</i>	<i>2015</i>	<i>I FO-chefen</i>	<i>Sociala utskottet</i>
Skolan som hälsofrämjande arena	<i>I läroplanens första kapitel om ”skolans värdegrund och</i>	Årligt värdegrundsarbete i arbetslag och i	Pågår	Rektor/lärare	Årlig utvärdering och planering inför nästkommande år

	<i>uppdrag" beskrivs skolans och förskolans hälsofrämjande arbete</i>	arbete med elever/barn			
Minskat krogrelaterat våld	<i>Säkra restaurangpersonals kunskaper i bemötande och hantering av berusade gäster</i>	Utbildning i Ansvarsfull alkoholserving	<i>Återuppta senast 2015</i>	<i>Alkoholhandläggaren</i>	<i>Sociala utskottet</i>
Trafiksäkerhetsarbete	<i>I syfte att säkerställa trygg och säker trafikmiljö.</i>	Återkommande nykterhetskontroller Hastighets- och bälteskontroll	Pågår	Polisen	Polisen
Brottsförebyggande polisinsatser	<i>I syfte att skapa ett tryggare samhälle för medborgarna</i>	Närvaro och synlighet i samhället	Pågår	Polisen	Polisen
Särskilda polisiära insatser	<i>I syfte att stärka tryggheten i samhällen vid större evenemang som innebär mer folk, fordon och alkohol i omlopp</i>	Vid behov ha förstärkta insatser vid större arrangemang; cruisingkvällar, mm	Pågår	Polisen	Polisen
*Fyllehunden	<i>Kampanjande för att öka trafiknykterbeten.</i>	<i>Affischer och marknadsföring</i> <i>Trafiknykterhetskontroller</i>	<i>2015</i> <i>Pågår</i>	<i>Polis/ folkhälsoutvecklaren</i> <i>Polisen</i>	<i>Polisen</i> <i>Polisen</i>
Nykter terrängfordonskörning	<i>Lokal kampanj med Strömsunds kommun som förlaga – i syfte att</i>	Spridningskonferens <i>Lokalt</i>	September -14 <i>Ht -14</i>	Folkhälsoutvecklaren <i>Folkhälsoutvecklaren/</i>	BRÅ <i>Årsredovisning</i>

	<i>genom samverkan med skoterklubb/-ar minska andelen skoteronykterbet</i>	<i>samverkansarbete</i>		<i>polis</i>	
Ökat välbefinnande hos äldre	<i>Våra äldre samhällsmedborgare ska ges möjlighet till social samvaro samt värdigt bemötande och stöd</i>	Träffpunkt i Hammarstrand Trivselaktiviteter på Nipängen Trivselträffar på Bergegården Trivselträffar på Borggården Värdegrundarbete med och för vård- & omsorgspersonal	Pågår Pågår Pågår Pågår Pågår	Kyrkan/Verksamhetschef SoL/LSS Verksamhetschef SoL/LSS/Kyrkan SV SV Verksamhetschef SoL/LSS	Statistik kyrkan Årsredovisning SV SV Årsredovisning
Ökat välbefinnande hos allmänheten	<i>Hjälp och stöd att förebygga och bearbeta psykisk ohälsa</i>	Studiecirklar via SV	Pågår	SV	SV
Sociala mötesplatser för utsatta grupper	<i>Sociala kontakter är jätteviktiga för människor som befinner sig i arbetslöshet, sjukskrivning, som kommer från annan ort/land eller på annat sätt saknar naturlig social interaktion</i>	Aktiviteter via Club 1880 Studiecirklar via SV Bryggan vid Kullsta ekonomiska förening	Pågår Pågår Pågår	Club 1880 SV Kullsta ekonomiska förening	Club 1880 SV Kullsta ekonomiska förening

Sociala mötesplatser för människor mitt i livet	<i>Social samvaro och gemensamma aktiviteter är viktigt för interaktionen med andra och det egna välbefinnandet</i>	Aktiviteter som trivselkvällar och körsång	Pågår	Ragunda/Fors församlingar	Kyrkan
		Aktiviteter via församlingen	Pågår	Stuguns församling	Kyrkan
Mötesplatser för alkoholfria, sociala och kulturella upplevelser	<i>Social samvaro som är alkoholfri och kulturberikande är hälsofrämjande</i>	På Centrum/Logen Hmd: bingo, biobesök och andra evenemang	Pågår; bingo 1 g/v, bio minst 12 ggr per år	IOGT/NTO Logen	IOGT/NTO Logen
Tydlig och lättillgänglig kultur- och turisminformation	<i>Att känna till vad som finns att göra i kommunen är viktigt för såväl kommunmedborgare som turister</i>	Webbplats och lokal, Destination Ragundadalen ”Upptäck Ragunda”	Pågår Utkommer med ett nummer per år	Destination Ragundadalen	Destination Ragundadalen
Föreningsbidrag och stöd	<i>En meningsfull fritid är viktigt ur hälsosynpunkt, oavsett det handlar om idrottande eller annan föreningsverksamhet</i>	Föreningar för pensionärer och funktionshindrade kan ges årliga bidrag Lokaler kan ges bidrag för driftskostnader Föreningar som sköter fritidsanläggningar kan få bidrag	Pågår	Landsbygds- samordnaren	Kommunstyrelsen

Delmål 4, Delaktighet och inflytande

VAD	VEM/VARFÖR	HUR	NÄR	ANSVAR	UPPFÖLJNING
Öka ungas delaktighet och inflytande	<i>Barn och unga är framtiden och de måste få vara med och forma framtidens kommun</i>	Elevråd på samtliga skolor	Pågår	Respektive rektor	Kommunstyrelsen
		Politikerbesök med en eller flera politiker ur KS	From 2015, 1 besök per skola och år i syfte att föra dialog med elever	Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen
		LUPP-undersökning	2015	Folkhälsoutvecklaren	Kommunstyrelsen
Öka medborgarnas delaktighet och inflytande	<i>Som kommuninvånare måste man känna möjligheter till att kunna påverka</i>	Medborgarenkät och – dialog mellan tjänstemän och kommuninvånare	Pågår	Kommunchefen	Kommunchefen
		Uppdaterade webbplatser	Pågår	Informatören	Informatören
		Stående annonsering i Ragundabladet	Pågår	Informatören	Informatören
Öppen politisk dialog	<i>Som kommuninvånare måste man känna möjligheter till att kunna påverka</i>	Öppna sammanträden, kommunfullmäktige	Pågår	Kommunfullmäktige	Kommunfullmäktige
		Politiska protokoll återfinns på webbplats	Pågår	Kommunfullmäktige	Kommunfullmäktige

		Möjlighet att lämna medborgarförslag	Pågår	Kommunfullmäktige	Kommunfullmäktige
Ökade kunskaper utifrån egna intressen och önskemål	<i>Att själv kunna styra vad man vill lära sig mer av är viktigt för känslan av att kunna påverka</i>	Studiecirklar via SV Studiecirklar via ABF	Pågår	SV ABF	SV ABF